

qua quis Deo obligatur, ut impleat, quod per nomen eius promisi: & talis obligatio non iollit in foro conscientiae: quia maius debet dannum temporale sustinere, quam juramentum violare.

Atque eadem de causa Alexander III. declarat eos, qui interveniente jaramento ad solvendas usuras leto obligaverunt, ex conscientiae teneri ad eas solvendas, licet non possint abique peccato exigi, & illi, quibus perfoluntur, ad eas restituendas astringantur. Debitoribus, inquit Papa laudatus, ad solvendas usuras, in quibus se obligaverunt, cogi non debent. Si vero de ipsorum solutione jura sunt, cogeniti sunt. Dominus redire juramentum, & cum usura soluta fuerint, Creditores ad eas restituentur. Ecclesiastica fruoritate si necesse fuerit, compellendi. Eodem quoque principio innixus Coletinus III. statuit, in una quadam ex suis Decretalibus (b), cui iuramento accidente aliquid promisit, ut vitam eternam res suas praefaret incommodos, legitimi Superioris dispensatione opus esse, ut ei iuramentum condonetur. Cujus Decreti occasione, Glossa ait: *Nota quod juramentum metu exortum est obligatorium, ex quo aliquis tali abdicitur.*

Atque demum hinc est quod Clemens III. (c), interrogatus utrum quidam Parochus, qui coactus fuerat ab aliquibus Laicis, Beneficium suum abdicare, illud repetere posset; ait predicto Parochio, iam locum non relinquiri, ut Beneficium dimissum repeatat, & fidem datam violet, si iuramento interveniente, promiserit futurum, ut Beneficio restituiri nunquam potuerit. In quam decisionem non obseruat adhuc Glossa (d): *Ergo si iuramentum interuenienter.... quod ultius non repeteret, non potest jam repetrere, iuramento.... obstante, quod potest fieri, finis interiur salutis eterna.*

Ex his omnibus facile est inferre, Gregorium teneri ad implendum promissum, quo sele erga Baldinum devinxit; quippe, quod ex metu gravi ortum, jurejurando tamen fuerit obstatum: aut iphi incumbere, ut sacramento solvendus adeat superiori legitimum, hoc est, vel summum Pontificis, vel Episcopum. Quod de industria admissus, propterea quod solius Ecclesie sit, auctoritate, quam ei Christus concredit, ligamen, quod ex iuramento contrahitur, divellere.

Neque abs re fuerit, quae adverterit hanc nostram decisionem opponi potest, speciosam quamdam objectionem praecoccupare; quoniam ab iudeo rationum momentis, quibus omnino dilatetur, que diximus, authoritatis ac roboris plurimum accipient: sic autem proponi solet. Eadem est tum voti, tum iuramenti obligatio; quippe ex utroque perinde exurgat ejusdem, erga Deum, obligations ligamen, & nomen ipsius in utriusque testimoniis appelletur. Atqui votum, ex metu gravi emisum, nullam vim obligandi secundum conscientiam importat. Ergo Sacramentum ex metu simili prolatum, nullam quoque obligandivm importat.

Cui quidem objectioni respondet (e), differimus plurimum, votum inter, & Sacramentum inter se. Enimvero ut fateamur quod res est, veri ac proprie dicti voti naturam non habet, quod votum passum dicitur, quando ex gravi metu extortum est. Juramentum & contrario tempore iuramentum est, lices ex simili metu dictum fuerit. Votum coactum non est votum, quia cum votum pertinet ad rem, quae voluntaria sit, & ex confilio tantum non vero ad aliquid, quod sit praeceptum & ex obligatione; stricta promissum ex voti coacto & propter metum gravem emisso interveniens non acceptatur a Deo, siquidem nolit obligacionibus nove adiuentis nec ab ipso impetratis, obsequium nostrum ingratulare. Nota inquit Glossa, quod ea, qua per timorem vel metum sunt, qui possit cadere in constantem virium, tenent; & obligari quis per hoc licet coactus: & iuramentum super hoc factum, non tenet... quae votum, per metum factum, non tenet... qui votum res est conflixi & non praecepti: & liberum est arbitrium in vocando: alias non est votum (f). Quod Author Glossae sius, plurimis Decretalibus probat, quas referre supervacaneum est. At

eadem ratioinandi ratio, de iuramento non potest institui; eo enim ipso, quod vel una deest trium conditionum, quae requiruntur, ut licet iuramentum, hoc est, iudicium, iustitia, & veritas: crimen constituitur, iuxta ius Divinum & naturale, nec consequenter excusationem aliquando accipi ex metu quocumque: magis quam aliud quodvis peccatum, ex simili metu commissum: cum certum sit nullo in cau, posse aliquem confessare peccato, quocumque supponatur, quin ipsius peccati reus statim evadat, quicunque terro iphi incutatur, ut ad contentendum isti peccato possum induci: ut observat sanctus Augustinus, in Decreto Gratiani relatus (g).

Jamvero (g) c. Debet, que requiritur ad licitem iuramentum, tertia conditione defert, si quod ex metu, intervenerit iuramentum, posset nec servari, nec impleri. Cum enim absolute necesse sit, ut in iuramento, quod dicitur assertorium, praesens aut praterita veritas occurrit: eam quoque accedere oportet iuramentum, quod promissum appellatur: aliter forte omnino illicitum. In iuramento, quod praefatur de his, que sunt facienda nobis, inquit S. Thomas (h), obligatio cadit.... super rem, quam aliis quod iuramento firmavit: tenuerit enim aliquis, ut faciat verum esse, id quod juravit, aliquis defit veritas iuramento. Quid concordat cum S. Augustino (i), qui dicit: *perjurii sum, quiesceratis veribus, expectationem eorum, quibus iuratum est, deceperunt. Unde sequitur, sicut cum peccare contingit, que de re quadam illicita iurat, licet ex metu in virum constante cadente, properea quod iustitia, que primam ac necessariam iuramenti liciti conditionem constituit, in dicto iuramento non repetratur; ita etiam peccare, qui iurat ex simili metu, si iurando, ad iuramentum implendum, astrictum sele non existimaverit: cum in eo casu constet veritatem, que conditio nem terro loco requisitam exhibet, in huiusmodi iuramento desiderari.*

C A S U S XIII.

LAURENTIUS, cum promisisset, atque iuraverit Luciano, 500. Libras concessuram, ut ab ini- quia & superiori, quam sibi ab anno & amplius inferebat, vexatione sele expediret, utpote nulla fidei expediendi, patente alia ratione, promissum iuramento non confirmavit; nisi quia animo proposito, remissionem sacramenti sibi aliquando condonandum; adeoque futurum, ut remiso Sacramento, nihil Luciano rependendum sibi incumbet. An cum ista mente, iurare potuit, abique ex quod in crimen perjurii incurreverit?

R E S P O N S .

Cum quæstio sit de iuramento, quod non possit, ex parte Luciani licite perfici: existimamus Laurentium cum ista mente potuisse iurare, abique ex quod sibi perjurii notam incurreret. Ratio est, quia nihil omnino praeditum, quod ipsius iurijurandum respugnat; quippe vel eo ipso, immunit ab omni perjurio quis efficitur, quod quo tenetur iuramentum complendum intendit. Porro non ignorabat Laurentius, futurum ut proprio iuramento non astringeretur, statim atque, prout sperabat, sibi sūscepit condonandum: Ergo licet ei fuit iurare etiam cum mente superiore posuendandi, condonari sibi iusjurandum: et si iuramentum acce- sisset, futurum ut superiore ea de re, non posu- laret. Quippe tale iuramentum iustitiae publicæ adverteretur. In iuramento, quod quis coactus facit, inquit Sandrus Thomas (R),.... potest repetrere in judicio, vel Prælato denunciar, non obstante, quod contra iuratum iuravit: quia tale iuramentum vergeret in (k) De Ges. deteriore existimatur ex iuramento contra iustitiam publicam Theol. Mor. (l). Innocentius Quartus idem quoque ait, in suo commentator, in Decretales (m).

Diximus: cum quæstio sit de iuramento, quod non possit ex parte Luciani licite perfici: namque si res. 3. Iur. ut utrobius, hoc est, ex parte cum Jurantis tum ju- 210. Col. 2. ram-

auctores nos esse umquam licet; & amor, quo proximum nostrum prosequimur, is esse debet, ut numerum ei occasionem peccandi mortaliter prebeat. Si ergo Petilianus merito, ut suscipitur, per- suadit, iuramentum dicit, absque perjurio. Quando iuramentum omni ex parte est licitum, inquit S. Antonius (a), tam ex parte iurantis, quam ex parte recipientis; tunc absolutio non est impendenda, sed compellendus est iurans ad ejus observationem: quin immo nulla causa apparente intrinsecum est. Papa a tali iuramento absolvere non posset.

V id JURARE, Casus SEVERUS.

C A S U S XIV.

SOSTRATES, cubicularius cuiusdam nobilis, cu- era erga herum suum iuramento sele adstrinxerat, ad ruficulum quemdam fuisse dolandum; immutato deinde animo, iuramentum noluit perficere. Potest ne dicit, cum perjurum factum fuisse ex iuramento non completo?

R E S P O N S .

(b) S. Thom. 2. 2. q. Trinum quidem in principali per iurium est, quod de deo veritas.... Secundaria autem quando defit iustitia: quocumque enim modo, quis iurat illicium, ex hoc ipso factum est incurrere: quia obligatus est ad hoc, quod contrarium faciat. Juxta quod principium dici merito potest, Solitatem non potuisse sele iuramento adstringere, ut eo modo, qui in proposito caput entulatur, herum suum vindicare; quin perjurii consicuus aliqua ratione sele consti- tueret; quippe qui, in paraganda re illicita iuraret. Verum nihilominus non incidit in paragium, ex eo quod absolute iuramentum non impleverit; quin immo, gravissime peccasset, si quod iuravit tuistit excommunicatus. Ille qui iurat, se factum aliquid illicitum, inquit idem Angelicus Doctor (c), iurando incurrit perjurium, propter defactum iustitiae. Sed si non impletat, quod iuravit, in hoc perjurium non incurrit: quia hoc non erat tale quid, quod sub iuramento caderet posset.

C A S U S XV.

PETILIANUS commendatam Tristano, in magna rerum inopia confituto, summam 500. Librarum, abisque una Chirographi cautione, post elapsum annum repetit: Tristanus vero æqui bonique omnino parcus, aliundeque iustitiae cultor prorsus insufficiens, & cujus res accusa sunt, predicitam summan reponere detrectavit; quin etiam ministratus est, si ea de re in ius vocaretur, futurum, ut ei quidquam se deberet, iuramento etiam pernegaret. Petilianus qui optime novit, a Tristano, iuramentum factum in duabus rerum circumstantiis, jam dictum fuisse; & cum perjurium est, futurum, ut si apud Judicem appelletur, factum ista etiam vice iurare; potest ne nihilominus abque peccato, cum in ius vocare, ac iuramentum defere, cum nullus alter locus detur, quo ad perfolvendam prædictam summan valeat compelli?

R E S P O N S .

Certum nobis videtur Petilianum non posse ab- gue peccato, exigere a Tristano, ut Sacramentum in causa proposito, apud Judicem exhibeat. Ratio est, quia sic Deus a nobis diligendus est, ut nullius omnino rei peragendæ, qua posit offendit,

P E R M U T A T I O .

DEFINITUR his verbis beneficiorum Permutatio, est ultra citroque beneficium ad aliud mutua præfatio. Est commutare beneficium suum cum alio beneficio: quod sic intelligendum est, ut legitimi superioris auctoritate accepte, ista commutatio fieri supponatur (b).

Eo potissimum fine inventa est Permutationis ratio, ut, absque Simonia in- 745. duceretur quasi quedam Beneficiorum mercatura, a pristinis Ecclesiæ institutis Pontes Tom. III.

(b) Pol. Part. 2. 2. 2.

pro-

P E R M U T A T I O .

prosperus aliena; quippe quæ districte prohiberent, ne ab una Ecclesia cui ad-dicebantur Ecclesiastici, ad aliam, sive translationis, sive permutationis via transirent. (a) Omnia visum est, ut consuetudo, que preter Canones in nonnullis partibus invenitur, tollatur: Ut a Civitate in Civitatem nec Episcopus, nec Presbyter, nec Diaconus transeat; inquit Patres primi Concilii Generalis (b).

(c) Concilium Sardicense habitum anno 347. (c) verbis adhuc vehementioribus quacumque traslations reprobat, in odium scilicet Arianorum, qui suorum lectorum, ut magis ac magis numerus accresceret, itas commutations plurimum affectabant. Paullulum deinde remissum est de primæva ista austerritate; atque cum requirere coepit ipsius Ecclesiae utilitas, Episcoporum translationes permittas fuerunt: (d) quod tamen testante Yvone Carnotensi, raro admodum, nec nisi gravissimis de causis locum habere, Ecclesia Gallicana patiebatur (e).

(f) Inoc. III. in cap. Nisi. 20. de renun-tiatione & seq. de transla-tione Episco-pi. l. 1. tit. 7. Quæ causæ translationibus primo tolerandis locum dederant, beneficio-rum permutationibus non multo post inducendis occasionem præbuerunt: ve- rum non nisi ea lege primum admitti coperunt; ut allegandæ in istarum gratiam rationes, a Synodo Provinciali rate ac legitimæ haberentur; quemadmodum a Concilio Carthaginensi quarto constitutum est. (f) Labentibus deinde temporibus, uniuscujusque Diocesisani Episcopi tantum judicio relictæ sunt; Quamquam, ut observatur a Molinæ, (g) usus ille in Gallia cœperit ab uno & amplius sæculo tolerari, ut licet adversante jure communi, ab ipsi etiam Prelatis, qui Episcopis subjiciuntur, ac Beneficiorum Collato-res sunt, permutationes admitterentur.

(g) Molinæ in reg. De in-firmi. n. 40. Vicarius Generalis, nec conferre Beneficia, nec Beneficiorum permutationes admittere potest; nisi specialis ea de re facultas ipsi concessa fuerit; propterea quod collatio habeatur, quasi quedam portio fructuum qui ad Vicarios Generales non pertinent; quibus, quatenus istud officii gerentibus, incumbit de spirituali tantum cognoscere.

Quod primum ac præcipuum locum obtinet, inter instituta quæ Beneficiorum permutationes attingunt, illud est, ut in ipsius Ecclesie bonum atque utilitatem potissimum vergant; non vero ad solum emolumenatum, propriumque permutant utriusque communum referantur.

Quamquam Permutatio confici possit, etiam non interveniente Patronorum Ecclesiasticorum consensu, nullum tamem damnum inferri potest juri Patronorum Laicorum, ex permutatione Beneficiorum, quorum patronatu gaudent: In hisque five permundis, sive sub conditione retentæ pensionis, resignandis, cum auctoritate summi Pontificis, necesse est, istorum simul conensem aperte accedere (h).

(h) Declara-tio mensis Fe-bruario. 1678. Locum numquam potest, nisi de Beneficiis, Permutatio habere: adeoque Beneficium non potest, cum jure Patronatus permuntari; licet spirituale omnino jus istud esse censeatur: quod idem dicendum de Capella, quæ Preftimo-nia appellatur, licet in perpetuum fundata; quando nimis tota consistit in simplici honoraria mercede, quæ pro præstantis eidem annexis munis, re-penditur; nec ab Episcopo, titulo Beneficii, insignita est.

Procurationes ad permundandum, unius Apostolici Notarii Chirographo duorumque testimoni confignari debent, qui requisitis dotibus instruantur; juxta quod fertur in articulis 8. & 9. Edicti Regii interpretationis anni 1646.

Permutationes confici possunt, nihil omnino obstantibus exspectativis Indul-tariorum, Graduatorum, eorumque quibus ex præstito fidelitatis sacramen-to, aut ex jucundo adventu aliquod Diploma impertitum est.

Cum Episcopus Collator, duorum Beneficiorum de sua Diocesi permutationem admittit, que habet aliquam, ab alterutro permutantium perfolvendam pen-sionem; necesse est, quantum ad pensionem, summi Pontificis accedere auctorita-tem; cuius solius est, ejusmodi conventionem ab omni Simoniaca labore depurgare.

Quando pendent a duobus Collatoribus Beneficia, quisque providet de Be-neficio cuius ad se collatio pertinet, aut fit ab alterutro copia, qua ab altero posit utrumque beneficium conferri.

Collator quem adeunt Permutantes, suam ipsi procurationem, ad permundandum oblatur, Beneficia non potest, nisi iisdem istis conferre; ut statuit Clementina, de rerum permutatione.

Reditus temporalis distantia etiam ingens, quæ inter duo Beneficia permuta-ta intercedit, sola non sufficit, ut irrita fiat, ac penitus rescindatur Permu-tatio; nisi adsint aliunde causæ, aut dol manifesti gravissimæ conje-

ctura,

P E R M U T A T I O . 65

etur: de quibus consuluntur Jurisconsultus Menochius, (a) a quo quatuor aut quinque; & Rebuffus, a quo tredecim recententur (b).

Quando contingit ab uno compermutantium Beneficium, quod ipsi pro ejus beneficio exhibitum est, evinci: pleno jure restitutur in ipsum beneficium, quod dimiserat, absque eo quod opus ei sit nova collatione, ut ab Innocentio III. requirebatur in una ex ipsis Decretalibus (c). Ratio est, quia de posse-fione sui beneficij depulsus non cenfetur. Excipiendus est tamen causus, in quo alter ante evictionem, aliqui resignasset, cui defensionis plurimum pos-set, ex Decreto de pacificis possefforibus, suppeditari.

Quod de evictione obterramus, locum habere etiam intelligendum est contra Re-signatarium; 1. Cum detrectat implere legitimas clausulas, quibus tenetur: Quia nihil magis necessarium in quacumque conventione requiritur, quam ut ad bo-na fides utriusque partis contrahentis. 2. Quando beneficium, quod permutatio-nis causa dimisit, pensione quadam oppignerari, reticuit. 3. Quando istud beneficium, in Patronatu Laico constitutum est, nec Patronus ipsi permutando vult ex-hibere consensum, qui necessario requiritur, ut Collatio deinde possit obtineri.

Juxta districtissimam normam Canonum, (d) cum quis in Extremis postus, ab-dicavit suum beneficium, atque ex morbo poftea convalescit; illud iterum non pot-est, nisi ex jure novæ provisionis obtinere. Attamen secundum Jurisprudentiam hac nostra arata ab omnibus Supremis Galliarum Senaribus receptam, contrarium judicatur; supponendo nempe, ipsi resignanti mentem istam affuisse, ut supple-retur conditio tacita, quod in eo casu posset in beneficium suum restitu-i.

Alteruter permutantium, permutationem revocare potest, modo antequam alter, eam in Curia Romana admitti, obtineat, id fieri curaverit, quemad-modum pronuntiatur et ab ampliori Consilio, anno 1665.

Permutantibus provis in Curia Romana sex tantum assignantur menses, ut beneficiorum ineat possessionem: Qui vero ab alio, quam a summo Pontifice pro-visi fuerunt, lis unus dumtaxat mensis conceditur. Adeo ut, si unus e comper-mutantibus ceciderit ante possessionem initam; Beneficium ex obitu vacare censem-etur. Quin etiam absolute requiritur, ut, duobus integris diebus, ante decesum defuncti, institutæ possessionis instrumentum, in publicas tabulas relatum fuerit, ipso die possessionis initæ non numerato, nec ipsis in publicas tabulas relationis, neque etiam decesus. Quod conceptissimis verbis fertur in Edicto, quo, hujusmodi decernuntur in publicas tabulas relations, Anni 1691. (e).

Suum non fortiter effectum permutatio, cum morte corripitur alteruter per-mutantium; antequam consummata fuerit; hoc est priuilegium a legitimo supe-riore utriusque permutantium provisiones fuerint concessæ; quemadmodum Ar-recto judicatum est, a Secretori Regis Consilio, 31. Martii 1688. juxta Edictum 1637. & ipsis (f) Explicationem 25. Augusti 1638. & Edictum 1646. (f) Artic. 21. (g) Sicut superfluti compermutanti non cedit beneficium, in cuius possesso-nem defunctus non venit, ut olim frequentabatur, ex tolerato quodam abu-su, cui nondum cautum fuerat.

Quamquam detur Beneficiario, qui comprehendendus decernitur, ut suo be-neficio, in gratiam alterius, possit renuntiare; non ei tamen conceditur, ut ipsi permutare liceat: Quoniam in eo statu constitutus, alterius beneficii ad-piscendi, inhabilis prouis exsistatur.

Consuli potest de permutationum materia, titulus de rerum permutatione, qui decimus nonus est tertii libri Decretalium. Item legi potest decimus ejusdem libri titulus, in sexto; & quintus in Clementinis. Licet etiam adire Flaminium de resignatione Beneficiorum, (h) Duclos in Flaminium, (i) & Mel-chiorem Pastorem (k).

C A S U S P R I M U S .

R E S P O N S .

PHILIPPUS & Jacobus, Capellani de Ecclesia Ca-theidrali Altissiodorensi, suas Capellas per mu-tuan ultra circuito unius Capelle ad aliam præ-lationem permutaverunt; instrumento, ea de re, coram duobus notariis confecto, nec adhibita for-mula ulteriori. De peracta hujusmodi permuta-tione, religionis aliquid eis incusum est; quan-quam in permutando, neutri quidquam pensionis acceſſerit. Cuius occasione rei petitur, num legiti-ma sit istorum permutatio?

Portus Tom. III.

Respondet permutacionem a Philippo & Jaco-bo, privata folaque ipsorum auctoritate præfittam, neque validam esse, neque Canonicam, ac Simoni-acapere, quæ est ex jure positivo Ecclesiasti-co: licet enim spirituale pro spirituali; alteri ab altero repentinum fuerit, nihilominus Canones per-regerunt, quibus ejusmodi permutatio interdicitur.

Sic deciditur a S. Thoma (l), qui ita habet: (l) s. Thom. Nomine emptionis & venditionis intelligitur omnis contrahens non gratuitus, unde nec permutatio pra-

(a) Flaminius tract. de refi-gnat. Benefi-cior. l. 2. q. 14. n. 3. & c. 6. q. 2. n. 7.

(b) 1. Pastor de Beneficiis, l. 1. tit. 11.

(c) 14. q. 7.

(d) 2. q. 1.

F 3

ben-

bendarum, vel Ecclesiasticorum beneficiorum fieri posset auctoritate partium, absque periculo Simonie; sicut nec transatio, ut iusta determinant.

(a) Urbanus III. in cap. Quiescit, s. de regim. p. mutat. lib. 3, tit. 19.

Innocentius III. scribens ad Archiepscopum Senensem, de permutata prepositura quadam, cum Archidiaconatu, ab his qui titulares utriusque erant, idem decernit, & (b) beneficiis utrumque spoliat, in cap. Inno. III. in cap. 7. cod. tit.

Cum his verbis: Et hunc Prepositura in illam Archidiaconatu curavimus spoliare, super hoc definitivam, contra eos, sententiam proferentes.

Quibus testimonis addendum est, quod eruitur ex Alexander III. ad Episcopum Tornacensem scribente, (c) ipse Prelato, sic mandante. Universis personis tui Episcopatus, sub distributione prohibebas, ne Ecclesias tuae Diocesis, ad ordinacionem tuam pertinentes, absque offensu tuo, intrare audeant, aut derinerent, aut te, demittere, inconsulto. Quod si quis contra prohibitionem tuam venire praefunserit, in eum Canonica exercetas ultioem. Unde inferunt, cum Philippus & Jacobus, proprias privataque auctoritates, beneficia sua abdicaverint, & alter, in beneficio alterius, non accedente legimi superioris consenuit, se immiserit, ab utroque violatas esse leges Ecclesiasticas, praenota a sanctis Canonibus latae, esse merito exolyendas.

C A S U S II.

Petrus & Paulus, Beneficia-Curas utrumque permittant in manibus Episcopi Diocesani. An ista permutatione valida existimat est? Ratio dubitandi est, quod in hujusmodi permutatione, partionis aliquid expressum intercedat. Neque enim Petrus annuit beneficium suum Paulo concedere, nisi ea potissimum conditione, quod Paulus suum beneficium, ei simul repenterit. Porro quodcumque pactum in spiritualibus aut spiritualibus annexis interveniens, labem semper continet Simonie, ex jure positivo Ecclesiastico, ut obseruat (d) Innocentius III. Videtur ergo ad eolum Papam pertinere ut possit permutationem ab omni Simonie via detegere,

R E S P O N S .

Verum quidem est generaliter loquendo, prohibitas esse beneficiorum permutations, prætertum cum peculiaris aliqua pactio intercedit, ut paucum declarant compliriorum summorum Pontificum Decretales (e): Quoniam, quamcumque conventio spiritualibus, aut iis, quae spirituali sunt, annexis, accedens, Simonie vita temper inficit; quemadmodum ab Urbano III. & post illum a Gregorio IX. (f) obseruator: Generaliter itaque tenaces, inquit laudans Papa, quod communationes præendarum, de jure fieri non possunt, præstiteri pactio premisa, quæ circa spiritualibus, vel connexa spiritualibus, labem semper continet Simonie. Verum idem Papa Urbanus addit: Si eucum Episcopus causam insperaverit necessariam, licet poterit, de uno loco ad aliud transferre personas; ut, que unu loco minus sunt utilis, alibi se valeant utilius exercere. Quod eodem quo modo declaratur a Bonifacio VIII. in una ex ipsius Constitutionibus, in qua, cvidam Episcopo (g) permittit, hujusmodi permutations admitti, illos tamet, inquit, qui secundum formam juris, sua beneficia, in eadem Diocesi, ad tuam collationem spectantia, præmutare volentes, libere ac fine faciunt in manibus tuis ipsa resignant; volumus ... circa faciendam permutationem beneficiorum hujusmodi, que alias minime ressignassent, ullatenus impediunt.

Unde concludimus, si Diocesanus Episcopus Collator sit Curator, quas inter le invicem Petrus & Paulus permunt; eique viuum fuerit, ilorum permutationem, in utilitatem Ecclesie, maioremque fidelium progressum, vertere posse; ab eo absque illa hesitatione, dictam permutationem

acceptari. Namque vitii nihil habere potest ista permutatione, cui paetum, inter illos duos compertantes conflatum, non nisi Episcopo comprobante accesserit. Si quidem in eo calu, non expactione convertita, sed ex ipsa auctoritate Episcopi interveniente, permutatione conficiatur.

S. Antoninus eandem sententiam tenet (h), quæ (b) s. Ant. 3. patr. 1. ms. Theologia. 15. c. 2.

& affectum habet S. Thomam, (i) cuius ea sunt verba. In tali permutatione ejus Simonia, si pro aliquo terreno commido utriusque, vel alterius, talis commutatio fiat. Si autem pro aliquo spirituali, usque quia hic, in illo loco, melius possit Deo servire, non ejus Simonia. Unde tunc potest fieri commutatio, ex auctoritate Episcopi Diocesani. Quae quando Doctoris Angelici dicta, in damnationem ad dedecus quamplurimi Beneficiorium, proferuntur, qui in Beneficio permuntandis, Ecclesie communione, fideliterque salutem parvipendentes, proprias suas utilitatis temporarie, toti plerisque inhiabit: quod Ecclesia semper, tamquam quid illicitum testitata est (K).

C A S U S III.

RUPERTUS titularis Capellæ S. Lucæ, & Leander S. Januarii Capellanus, Capellianus suas, in manibus Abbatis Odoreni, ad quem pertinet illarum Collationis Jus, permutare. Canonica ne est ab illis peracta hujusmodi permutatione?

R E S P O N S .

Collatoribus, qui Episcopi subiunctiones, nulla permutatione admittendarum facultas, ex communione jure adscribitur. Attraen pravulam in hoc Regno unus contrarius, quantum ad eos dumtaxat, qui jurisdictionem quasi Episcopalem exercent, aut ex quibus in iure acquisitum est, ex legitima præscriptione Prelati. Carentes Episcopali auctoritate, inquit celebris ac recentiori Canonici Juris interpres, post Rebusum & alios (l), non posuit in favorem compertantium conferre. Poterunt nibilominus, nisi reprobanda est, tamquam illegitima & nulla, permutatione confecta, a Ruperto & Leandro, modo quas Jus exigit formulas servaverint; quare prima est, ut a Patrono contentum petierint; & secunda, ut a legitimo Superiori, Canonicam institutionem obtinerint.

C A S U S IV.

GUILLERMO Parochus S. Valerii, permutavit in manibus Episcopi Diocesani, suam Curam, cum quadam simplici Capellania, quam Sylvester possidebat. Quam permutationem, ob imperitum Sylvestri sibi cognitum, Episcopus rejecit. Numquid possunt prædicti compertantibus ad Metropolitanum recurrere, ut suam, ab eo permutationem, admitti obtineant?

R E S P O N S .

Ut dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Ut dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

(n) Iustitia Sambonis, can. theo. & prax. 2. c. 1. art. 1.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84.

Et apud eam respondeat, ut secundum ipsius præceptum, etiam in rebus, quæ similius sunt, permutatio debet, ut debetur. Et Agilis S. Bellameri de Quarit. 3. cap. 3.

Et dissolvatur proposita quæstio, sciendum est, iuxta sententiam Sambonis (m), pertinere ad jurisdictionem mere voluntariam & spontaneam Ordinarii, ut, prout sibi vita fuerit, Ecclesie utilitati casu (n), pag. 84

(a) Sambonius tom. 2. cap. 142.

tionis majoris, cuius vinculo, Simoniacus ipso factio innovatur: quoniam de iis abunde dicendi, in traditu de Simonia, locus aliquando sepe dabit opportunity (a).

CASUS VIII.

TITIUS, Parochus S. Blasii,
MÆVIUS, Parochus sancti Genu,
SEMpronius, Prior S. Salvatoris, sunt tres compermentantes.
Tertius non prioratum S. Salvatoris, sed Curam sancti Genu, sibi cupit obveniri. Mævius, non Curam S. Blasii, sed S. Salvatoris Prioratum intendit habere. Sempronius denique non ambit sancti Genu, sed S. Blasii Cyram.

De pacto igitur peragendo, tres inter se simul conveniunt, quo stipulantur, futurum ad Titium, Cura sancti Genu; ad Mævium, Prioratum S. Salvatoris; & ad Sempronium, Cura S. Blasii pertineat. Numquid tutu conscientia, potest ejusmodi pactio conflaris?

Ratio dubitandi est, quia Romæ summo Pontifici, qua ratione de pacto conventum fuerit, nullatenus aperitur. Verum Procurator Mercatoris & Cambiatoris Domini Papæ, tres supplicationes leoforum dispositas tantum offert.

Primum scilicet nomine Titi postulantis, a Papa sepe provideri de Cura sancti Genu, utpote per dimissionem Mævii vacante.

Secundum nomine Mævii, qui supplicat, Prioratum S. Salvatoris, quasi per dimissionem Sempronii, vacante sibi conferri. Tertium tandem nomine Sempronii, qui petit sibi concedi provisiores de Cura S. Blasii, quæ per dimissionem Titi vacare, enuntiat. Adeo ut videatur non satis innotescere Papæ, quæ consolata pactio inter partes intercesserit; nec consequenter, ejusmodi permutationem esse legitimam. Aliunde vero, nihil exponitur summo Pontifici, quod verum esse probari non possit; si quidem, ab unoquoque trium conpermantur, beneficium constet in manibus Papæ dimitti.

RESPONS.

Constat omnino pactum permutationis, inter Titum, Mævium & Sempronium, deliberatum, esse prorsus illicitum, ac Simoniacum. Simona, quæ est ex jure positivo Ecclesiastico; quam ad ipsum Papam non relatum fuerit, nec ipsæ partes, de eo, dispensatione obtinuerint.

Ratio est, quia quemadmodum a Gregorio IX. declaratur (b), in una ex ipsis Decretalibus, omnis conventionis, in rebus beneficialibus, illicita ac nullata est, nisi Papæ auctoritas ad ipsas accesserit.

(b) Greg. IX. in cap. Paterimes. 8. de partibus lib. 1. tit. 15.

Pactum factum a vobis pro quibusdam spirituualibus obtinendis, inquit laudatus Papa cum in hæc modi, omnis padio, omnisque convenio debet omnino cessare, nullus penitus sicut momenti. Quoniam idem a Navarro docetur, a quo duplex Simonie genus distinguitur: una scilicet ex jure divino, verbi gratia cum emitur numerata (c) Navarra. Manual. c. 33. n. 100. pecunia aliquod beneficium, aut temporali aliquo, quod præter quodam pecunia constituto extimari potest, in communicationem beneficii repono: altera ex jure Ecclesiastico, hoc est, quæ ex prohibitorio Ecclesiæ decreto, inceduntur. Quia, inquit, iure humano, ab Ecclesiæ per potestatem supernaturali & divinitatis ei traditam infinitu, est prohibita: exempli causa, cum pactum circa contractus uitatos, licet frequentatum, ad res beneficiales transiuntur; quod omnino Ecclesiæ prohibetur. Voluntas faciendo collationes, renuntiationes, vel recipiendo eas factas, cum conditionibus, modis & padis in aliis licitis & etiam in his, nisi ab Ecclesiæ prohibentur: cujus rei Juri Canonici memoratus interpres istud exemplum subiectum cum quis renuntiat Beneficium suum in favorem alium; ille, vel alius renuntiat aliud in favorem alterius.... renuntiat beneficium suum simpliciter; ut aliis impetrat sibi aliud ab Episcopo vel alio Collatore. (en ipfissimus casus, qui in specie proposta, expontur) cf Simonie secundum Raimundum, quem sequuntur Angelus & Silvester (d). Quam ratione idem Author allegat, quod nimis, in veibro. Simis omnibus datur, vel relinquitur sive spirituale nra. 3. §. 3. Silvester de Precio cod. v. 13. n. 24. post fannum Raimundum de Pensori, in fannia.

(d) Angelus de Clavasio. Simeon onore, ut sit aliquid, quæ pro pretio rei spirituali, vel causa principali immediata eam habendi: quod vetant cum fannicissimi Canones, fannum summorum Pontificum Decretales. Jam vetero Titius, Mævius & Sempronius, de quibus agitur in exposito, beneficium suis mutuo confunduntur renuntiant, nisi ea lege, ut illorum quisque, juxta quod enuntiat in conventione, de tali beneficio sepe provideri impetrat. Ergo ejusmodi renuntiations, licet omnino nuda ac simplices apparent, in rei veritate conditionales sunt, ac pactum quoddam continent. Unde Simonie viatio inicitur, ex jure Ecclesiastico, quod a solo Papa purgari potest; ut colligere licet ex plurimis Decretalibus, jam citaris, ubi de alia difficultate agebamus, quæcumque ad marginem hec loci indicare, satis habemus (e).

Diximus, ab ipso decisionis aditu primo: Quia summo Pontifici, qua ratione, de pacto conventione fuerit, nullatenus apertum est. Namque abs dubio est, quod de pacto conventione esset inter tres permutantes, sub beneplacito Papa; atque necessaria dispensatio fuisset impetrata his in Curia Romana; legitima foret illorum conventione, & ab omni Simonie culpa immunis.

(e) Urban. III. in cap. Quæsum. 5. de rerum permittatis. Innoc. III. in cap. Cum olim. 7. eod. tit. Clemens V. in Clementina. Ne emefstione unica cod. tit.

BENEFICIUM.
BENEFICIARIUS.
COLLATOR.
PATRONUS.
PENSIO. Casus Paschalis.

PERSECUTIO.

Vide { RESIDENTIA Parochorum. Casus Theotimus.

RESIDENTIA Episcorum. Casus Nicander.

PESTIS.

Vide { ABSOLUTIO. Casus Pestis.
COMMUNIO. Casus Gregorius.

PIGNUS.

DEFINITUR ea ratione Pignus: Pignus est contractus, quo res mobilis traditur creditori, in afferationem debiti; aut eo modo qui strictior ac magis definitus est: Pignus est res mobilis tradita creditori, in afferationem debiti.

Quoniam pignus, quædam est quasi depositi species; nullum jus habet Pigneratitus creditor, eo utendi, nisi consenserit Pigneratoris accidente: atque debito in integrum perfoluto a debitor; ad pignus ei restituendum in eodem statu quo sibi fuit creditum, obligatur.

Tripli modo peccari potest in exigendo pignore, quod ad cautionem rei cuiusdam mutua deponitur.

Primus est: quando, quod pro pignore traditum est, annexos naturæ sua fructus quodam procreat; nec ab eo qui illud accepit, ultura sibi inde obvenia fructusve percepti, in deductionem fortis referuntur: Pignus accipere, illicitum redditus tripliciter, inquit Cardinalis Cajetanus (a); I. Si ad lucrum non computandum in sortem accipitur: quia hoc est contra naturalem justitiam.

(a) Cajetan. in fam. v. Pignus.

Secundus est: cum pignus in re quadam consistit, quæ ex natura sua, pignoris loco dari repugnat. 2. ex materia prohibita: ut si ... vafa sacra, & busymodi Ecclesiastica, contra juris dispositionem, impignorentr: Quod ipsis etiam civilibus legibus omnino interdictum est (b).

Excipiens tamen, urgentis necessitatis casus, quæ Ecclesiæ cuidam incumbet, ut debitum aliquod quo ipsa oneraretur, cito citius extinguqueret: si debitum urget; quam quidem exceptionem admittit ipsa lex, quæ refertur in Canone: aut si dictæ Ecclesiæ essent vafa argentea, ceterave ejusmodi ipsi omnino superflua. Enimvero, quid opus est custodire, quod nihil adjuvat? inquit S. Ambrosius, sermonem habens, qua potissimum ratione debeat Ecclesia res suas impendere (c).

Tertius est: quando ejusmodi contractui quædam stipulationes accidunt, quæ prohibentur, atque legibus reprobantur: verbi gratia, cum pignus recipit creditor, ea conditione, quod, ad diem constitutum debitore non solvente, integrum sibi sit cessum, abique eo quod ad detrahendum quidquam de debito, nullatenus teneatur: aut debitori solutionem etiam deferenti, atque rem oppignerat, ratu reposcenti, eam ipse non sit restituturus.

De isto titulo non juvat plura subiucere; quoniam abundantius de eo egimus, cum de hypotheca dicendi locus sepe oblitus; quæ quidem aliam pignoris speciem ab ea, de qua hec loci quæstio est, diversam constituit, & attentioni copiosiorique stilo indiget tractari. Monitum volumus tantum lectorem, nos in ultimo casu potissimum agere, de pignore quod creditori creditur, quasi sub titulo antichresis, in quo tum vim vocis istius, tum quod ejusmodi a creditori licitum aut illicitum est, expendimus.

CASUS PRIMUS.

FAMINUS, cum ad cautionem summae cuiusdam centum librarum, quam a Framburgi, mutuum acceperat, equum pro pignore tradidit; Framburgus, ad itinera breviora quidem, sed frequenter tamquam ipsum equum aliquoties adhibuit. An aliquid in eo peccati admisit?

RESPONS.

Constat quidem, pignus a debitore apud creditoris, non ad ipsius ultum, sed in afferationem debiti tanquammodo deponi. Unde, qui praeter voluntatem debitoris, re quadam oppignerata creditor utitur, iniustitia profusa arguitur, quæ speciem furti quamdam constitutere, juxta leges sententiarum. Si pignore creditor utatur, furti tenetur, inquit una quedam ex ipsis legibus (d). Argue licet inde inferre, a Framburgi, nisi id ipsi per Flaminium licere obtinuerit, nullatenus potuisse ega confitencia prædictum equum adhiberi: quoniam posset ex ipsis ufo damnum aliquod emergi: altundequa nullo profuso jure licet ei, ad proprium ultum, rem quæ ad ipsum non pertinet, transferre

(d) Leg. Si pignore. 5. ff. de furto. Lib. 47. tit. 1.

Quamquam, quæ eo loci dicimus, regulam generalem statuant, quæ circa quæcumque pignora porcissum observanda sit; nihilominus fundendum est, Framburgum in calu proprio non omnino fore damnandum; si consulens ipsum Flaminium commodo auge utilitari, ejus equo folendum useret; hoc est, eo fine, ut cursu convenienti identidem exercitus, nec diuersi in equili retenus, malum aliquod, ut contingit fæpissime, non conciperet. Enimvero nedum, in eo calu, derimenti quidquam equo inferre; quin immo Framburgus ipsum ab omni incommode, damnoisque calu præsterat ingolument; quod quidem, non repugnat Flaminio, sed annente potius, fieri existimandum est.

CASUS II.

DESIDERIUS, summam 500. Librarum a Genucio mutuatus ei, summa predictæ pignoris cautionisque loco, dedit quarum adamantes, singulos, ad pretium usque 500. Librarum, assigentes. Post tres menses Desiderius ei 450. Libras reddidit, promittens, rurum ut 50. Libras superficies, intra ipsam octo dierum exolvit; inter-